

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in iskanje
sprejema upravitelje v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17

Izhajava vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Pa pošli prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrti : 6,50 —
mesec : 2,20 —

V upravitelstvu prejeman:

za
celo leto naprej 30 K — h
pol leta : 10 —
četrti : 5,50 —
mesec : 1,70 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 228.

V Ljubljani, v petek 4. oktobra 1901.

Letnik XXIX.

Socialno-demokratski shod na Vrhniki.

(Izvirni dopis.)

Naši vrhniški soc.-dem., ti so pa tihi! Tako Vam avanzirajo, da je kar veselje! Le poslušajte, cenjeni bratci »Slovenca«! Ob zadnji državnozborni volitvi so za svojega ljubega sodruga Kopača v V. kuriji zbornali skupaj celih 6 glasov, reci šest glasov! A sedaj — po preteku še ne enega celega leta! upajo si že kar javne ljudske shode prirediti in to kar v središču naše lepe Vrhnike, v ravnokar še tako katoliško-narodni gostilni »Mantua«!

Vsakemu resnemu človeku bi se moralo to dejstvo na prvi hip neumljivo, skoraj nemogoče zdeti. Natančnemu poznavalcu vrhniških razmer pa je stvar hitro jasna. Volitve so se le malce preveč klaverno iztekale za — liberalce! 200 nasproti 16! Pri drugi volitvi je bilo baje za nas pripravljeno — maščevanje! Znesti so se koteli nad nami! Mi pa smo se volitve zdržali! Na način, o katerem ni da bi govoril, so skupaj spravili 19. sept. 80 glasov. Volitve pa se je zdržalo — 96 volivcev! Torej zopet večina na naši strani!

Zato pa, tako trdijo drugi, ne mi, je moral priti na Vrhnico sam znani sodrug Etbin Kristan! On naj bi ljudem oči odprl, pa jim pokazal, kakšni vrhniški so ti preklicani klerikalci, kako neumno je zato ljudstvo, ako se jim da za nos voditi!

In res, Kristan je prišel! V nedeljo, 29. sept. se je vršil v »Mantovi« popoldne ob 3. uri ljudski shod, katerega je sklical železniški strojevodja g. Rossi. Takoj pri volitvi predsednika je že zavrešalo! Sklicatelj predlaga predsednikom g. Lenarčiča, večina pa hoče imeti g. Pečkaja! Dolgo je vrelo. Naposled pa izjavi dekan Lovro Gantar v imenu večine, da je izvoljeni predsednik shoda Pečkaj in da si večina nikakor ne pusti kratiti svojih pravic. Ker pa je jasno, da, ako večina vztraja pri svoji zahtevi, današnjega shoda niti pričeti ne bo mogoče, a mi hočemo, da se shod res vrši,

zato se konstatira samo prva nepravilnost današnjega shoda in mi dovolimo, da predseduje g. Lenarčič, zahtevamo pa od njega popolne nepristranosti!

Kristan nastopi! Govoriti je imel o zavarovanju za starost ter preskrbi vdov in sirot. Govoril pa je o vsem mogočem, le o predmetu ne! Povedal je, da govori prvič na Vrhniki in še danes na shodu, na katerem je le malo soc.-dem. Gledalo pa se bo znanprej, da si tudi tukaj njegova stranka dobi trdnih tal. Udrihal je po kapitalizmu potem — seveda glede na predsedstvo precej previdno, a za svoje vendar dovolj razumljivo! — in po njega posebnem zavetniku, klerikalizmu. Posebno tega si je z očividno slastjo privoščil. Vprašan, kaj da je klerikalizem, je dal neko grozno obširno definicijo, a kaj je pod to besedo razumel, pokazal je dovolj jasno s tem, da je smešil sploh vse katoliško, kar mu je ravno na vrsto prišlo, bodisi med govorom, bodisi potem po govoru v precej burni debati. Sv. maše, procesije, štolnina, papeževa enciklika o delavskem vprašanju, španeka inkvizicija, Galileo Galilei, križarske vojske itd., itd., to je šlo vse vprek. A vse zavito, vse polno očitne neresnice. Trdil je na pr., da pravi sv. Avguštin, da so vsi bogatini roparji, da papež Leon XIII. (!) prepoveduje kršč.-soc. delovanje, da je cerkev sežgala Husea itd. Liberalizma se niti dotaknil ni!

Navzoče ljudstvo mu je ves čas burno ugovarjalo. Bilo je silno vznemirjeno in le s težavo se je dalo pregovoriti, da je govornik sploh mogel svoje konfuzne misli do konca razvijati.

Kapelan Bernik povdarja, da se je tega zborovanja udeležila tudi naša stranka zato, ker popolnoma priznava važnost tvarine, ki se je imela danes razpravljati. Vsi smo zato, da se mora glede zavarovanja za starost in preskrbo vdov in sirot vse storiti, kar je sploh mogoče. In to čim prej! V tem smo si vsi lahko edini. Odločno pa ugovarjamo proti temu, da bi se ravno ta prevažna stvar zlorabila v vado, s katero naj bi se dobro, verno vrhniško ljudstvo lovilo

za socialno demokracijo. Socialna demokracija je za neko nenaravno enakost vseh ljudi, je proti zasebni lastnini, odpraviti hoče zakon, je v svojem bistvu popolnoma protiverska. Da je temu tako, potrjuje dovolj jasno sam današnji govornik Kristan, ki je lani v Trstu očitno izstopil iz sv. katoliške cerkve. Zato ni čudno, ako je tako strastno napada. Žalibog ni ne prvič ne zadnjič, da nevaležni otrok svoji lastni Materi v obraz pljuje!

Zanimivo je bilo poslušati Kristana, kako je temeljne zmote svoje stranke tajil. Vse je zanikal, da si je sam Leon XIII. v svoji prvi delavski encikliki ravno to zmoto tako javno in očitno obsodil. No, g. Kristan je pač dobro vedel, zakaj je tako delal. Na shodu, na katerem predseduje veleposestnik in tovarnar Lenarčič, in kjer ima govornik za svoj »prekrasni vis« g. Grudna, je pač tudi za socialno-demokratskega voditelja le nekoliko težko govoriti o razdelitvi premoženja i. t. d.

Shod je bil popolnoma ponesrečen. Niti od daleč ni dosegel svojega namena. Ravno nasprotno. Sedaj so ljudje sami slišali, da je socialna demokracija v resnici protiverska, in da tega ne trdimo samo mi. Za nas pa je že samo to dejstvo kar največjega pomena. Zato smo za ta shod sklicateljem hvaležni! Še par takih shodov, in upamo, da bomo skozi in skozi na čistem! Vi kopljete jamo nam, a pogrežete se sami vanjo!

A vender si ne moremo kaj, da ne bi po skušnjah zadnjega shoda postavili sledeče opazke:

Liberalna gospoda si je doslej mislila: »Za nas ni vera, dobra pa je za delavstvo in za nižje ljudstvo. Kam bi sicer mi ž njim prišli?« Kristan pa je dal dovolj jasno razumeti, da z vero si nobeden ne bo nič pomagal. In to se nam zdi vrlo dosledno. Če ni vera dobra za gospodarja, čemu naj bi bila dobra za hlapca, za delavca?!

Ali ste to razumeli, vrhniški liberalci?! Pravijo pa, da si brez vere še Napoleon I. ni upal vladati? Kako boste neki Vi potem

vladali na svojih posestvih, v svojih družinah?!

Vam pa, gospod Etbin Kristan, rečemo po tem tako silno ponesrečenem shodu to-le: Govorili ste, da je tam nekje v Avstraliji država, kjer so gospodarji socialni demokratje. Ljudstvo je baje silno srečno. Seveda je to tam nekje med — divjaki! In glejte, tja si Vas želimo! Tam med nevernim ljudstvom Vi vsaj ne boste nobene škode napravili! Nas pa, verno vrhniško ljudstvo, pustite enkrat za vselej — pri miru!

F. B.

Nervozni Angleži.

Razumljivo je, da so Angleži nemirni, nič čudnega, ako postajajo tudi nervozni. Mali burski narod jim je naložil že toliko udarcev, da se je začel ponosni angleški hrbet že nekoliko kriviti. Od prihodnosti tega boja nimajo Angleži kaj posebnega upati; veseli bodo morali biti, ako v najugodnejšem slučaju ne izgubé še več, kakor so izgubili doslej.

Prav čudno so se pa obnašali Angleži zadnji čas, ko je vsa Evropa ob potovanju ruskega cara in ob diplomatskih razgovorih, ki so se vršili v tem času, obračala svojo pozornost na mednarodne zveze, ki so se snovale — brez Angležev. Angleško časopisje ni vedelo, kaj bi reklo. Skoro vsak dan so pisali njih listi drugače. Vedeli niso, ali naj so za ali zoper Ruse, za ali zoper Nemce. Vse se je godilo brez njih — in to jih je naredilo nervozne.

Zato pa se trudi zdaj angleško časopisje, da bi vrglo vsaj kak prepir med one države, ki se obnašajo tako mrzlo proti Angliji. V Aziji Japoncem Angleži govore o nevarnosti »azijske trozveze«, katero snujejo Nemčija, Francija in Rusija proti Japanu. Posebno na Ruse imajo piko. Njih stališče v Mandžuriji slikajo Japoncem kot skrajno nevarno. Rusi baje niso zadovoljni s sedanjo »belo« Rusijo, ampak hočejo imeti že »rmenno« Rusijo v Mandžuriji.

Rusijo pa Angleži hujskajo zoper Nemčijo s tem, da ji pripovedujejo, kake načrte

LISTEK.

Krvna osveta.

(Prosto prevel G. M.)

(Dalje.)

»Zares, v moji starosti človek ni več deček, toda čim bolj zopet spoznavam gore in njih posamezne grebene, tem bolj me prevzema ginjenost.«

»Bilo bi tudi slabo, ko bi se hotel tega sramovati.«

»Bog in svetniki naj me varujejo tega!«

»Ni je lepše stvari na zemlji, kakor je vas, v kateri se je človek rodil.«

»Resnična beseda!«

»Kjer se govori materni jezik.«

»Tako je!«

»Naj si človek to tudi težko razlaga, pa tem globokejšo občuti.«

»In ako je božja volja, nič me ne spravi od tod.«

»Postavi si svoje ognjišče, kakor je storil Milan.«

»Ga je že postavil?«

»Svojo lastno kočo si je postavil in srečen je s svojo ženo.«

»Jejsa! Oženjen? Hitro se je zvršilo. Katero je vzela?«

»Nu, katero — uganil!«

»Kako naj uganim?«

»Saj poznaš vse mlade dekle.«

»V teh letih mi je marsikaj iz spomina ušlo. Jaz in Milan sva bila prijatelja, da malo takih; da bi mu katera posebno ljuba bila, o tem mi ni znil niti jedne besede. Katera je?«

»Tevta, hči Županoviča!«

Mladi mož obstane, kakor bi ga bila strela udarila. Vsa kri mu izgine iz obličja, in čudno grozen ogenj mu zažari v očeh.

Tudi starec obstoji ter ga začudeno pogleduje.

»Kaj ti je?« ga vpraša videč, kako ga spreminjajo boje.

»Kaj mi je?« siče pomorščak in kri mu šine na čelo in lice. »Stari, kar govoriš, je laž!«

»Laž? Tehtaj svoje besede, mladi fant!«

Rudeč kakor puran stopi oni tik njega in pest njegova pade z vso silo starcu na ramo.

»In jaz ti rečem Jurij Trdogoj, ti lažeš!«

Starec ni vedel, kaj se godi, ter se skuša roki izviti. Ta ga pa še krepkeje pograbi ter ga neusmiljeno mikasti.

»Pusti!« krične starec.

»Prekliči besedo, rečem, ti lažeš!« hropi oni ter besno sili nadenj.

Sedaj poide pa tudi Trdogoj strpljivost. V hipu potegne handžar izza pasa ter ga preteče zavihti.

»Izpusti, pasji sin«, razjarjeno kriči. »ako ti je življenje ljubo. Izpusti! — Pri mojem izveličanju, resnico sem govoril!«

Oči pomorščaku obstekle, obličje mu pobledi kakor prt, brez moči mu pade pest s starčeve rame, visoka postava omahne in se opoteče nazaj.

Naglo zatakne starec orožje nazaj, da bi priskočil mlademu možu.

Toda ta se odločno brani. »Pusti me!« kriči. »Pojdi naprej, tvoji ljudje te kličejo!«

Ne zine besedice, ne ozre se in zavije jo v skalovje ter pleza gori po skalnatih razvalinah.

Stari ga opominja in na vse grlo kliče nazaj, toda zaman, ni dobil odgovora. Zmajevaje z glavo gre Trdogoj za svojimi ljudmi.

2.

Ivan biti, ne pomišljajoč, čemu in kam, in dere hlastno le naprej. Strmo slemenje je vedno bolj raztrgano in divje. Skalnat čoki se vrsté drug za drugim, križema so zmetani, drug nad drugim nastolpičeni z lijaka-

stimi kotlinami. Kakor daleč seže oko, nič drugega kakor pošastni prizor tožne kame-nene pustinje, nikjer prgišča rodne zemlje, ne grma, ne drevesa ni videti. Razprano skalovje se je skupljalo v najčudnejše oblike. Ostri robovi, komaj prst široki so dopuščali nastavitvi nogo, tu tikoma drug pri drugem, tam zopet daleč pretrgani. Le rojen gorjanec, skakanju vajen je mogel tukaj naprej hiteti s tako naglostjo. Vedno bolj je v teku divjal Ivan, dokler ni ustavil nenadoma mrak njegovega besnega dirjanja, ker obrisi ogromnega, širnega groblja so se bolj in bolj skrčevali ter naposled raztaljali v sivo, valovito planjavo.

Hropeč obstane, oči mu iskaje begajo okoli, zasoplen se leže. Podpre glavo z dlanom in pogrezne se v topo zamolklost.

Kaj je bilo, kar je govoril starec tam doli na stezi? Trudi se, da bi nazaj v spomin priklical si vsako pojedino besedo, da bi se popolnoma zavedel vsega, kar je tako nenadoma nadenj prihrumelo. Toda v glavi mu je bilo zmedeno in pusto, po žilah mu je kovalo; misli so se mu drville in vihrale; ni jih mogel zbrati; nedoločno so se sossnule v jeden velik bolesten čut najbridkejšje prevare, kateremu se je vsega prepustil v svoji utrujenosti.

(Dalje prih.)

ima nemški kapital v vohodni Aziji. Obrtni izdelki iz nemških pokrajin bodo izpodrinili rusko trgovino. Velika nevarnost torej za ruske interese v Aziji!

Iz tega se vidi, da je Angležem približevanje med Nemčijo in Rusijo jako ne-ljubo. Že carov obisk v Franciji jih je neprijetno iznenadil, prijaznost med Nemčijo in Rusijo pa jih dela prav nerazume. Tudi na Avstrijo so mislili pri tej priložnosti, in iskali v nemško-ruskem približevanju želo proti Avstriji. Prijazni vasprijem nemških vojakov na Dunaju jih je sicer zopet malo poparil, pa se tolažijo s tem, da »nima ta vasprijem nikakega političnega pomena«.

Seveda je glavni vzrok angleške nerazume iskati v južni Afriki. Zadnja poročila o burških zmagah so zopet pokazala, da v doglednem času ni pričakovati konca dolgotrajni vojski, ako je Angleži ne končajo na kakršenkoli način — ali s kako izredno politično zvezo, ki bi jim pomagala do novih moči, ali pa s porazom, ki bi ponižal njih ponos. Prvo se je izkazalo kot nemogoče, drugo je pa postalo verjetno. Odtod nerazume.

„Atilo iščejo“.

Pod tem naslovom je objavil „Slovenec“ nedavno med dnevnimi novicami skoro neverjetno vest, da so Ptujčani po dogovoru z Brežani začeli iskati kralja Atilo, ki baje v zlati in srebrni rakvi počiva pod cerkvico sv. Roka zunaj Ptuja. Mrlič ženskega spola, katerega so pri tej priložnosti našli, ni nikdo drugi, nego Marija Julijana, baronica Kramm, roj. grofica Barbo Waxenstein, soproga Rudolfa Avgusta barona Kramma, lastnika Turnišč, katero so dne 2. aprila l. 1747 v cerkvi sv. Roka pokopali.

A ona ni jedini mrlič, ki ondi počiva. Dne 11. febr. 1738 je bil tam pokopan Henrik, 1 $\frac{1}{4}$ leta stari sinček že imenovanega Rudolfa Avgusta barona Kramma, dne 16. maja 1748 pa Karol Hanibal grof Barbo-Waxenstein, kanonik pasavski. Bil je brat zgoraj navedene Mrije Julijane. Dne 1. maja 1748 je poročal v Turniščah Krammovo hčer Marijo Frideriko z Antonom grofom Gaisruck, a pri gostiji mu je postalo slabo in čez 14 dni je zaspal v Gospodu. Pokopali so ga pri sv. Roku poleg njegove sestre. Imel je v cerkvi lep nagrobnik z napisom: »Hic requiescit huius Ecclesiae benefactor Carolus Hannibal S. I. R. comes Barbo a Waxenstein, exemptae Ecclesiae cathedralis Passaviensis Canonicus et capitularis, nec non praepositus Metlicensis, qui postquam in Thurnisch 1. Maii 1748 suaemet sororis neptem junxisset sponso terrestri, junctus ipsemet fuit sponso caelesti 15. eiusdem mensis et anni, aetatis suae annorum 62. R. I. P.« Spomenik so l. 1786, ko so cerkvico v vojaško skladišče spremenili, odstranili in prodali.

Pa tudi Rudolf Avgust baron Kramm je vsled lastne želje bil dne 21. jan. 1749 v cerkvici sv. Roka pokopan. Ustanovil je 6 letnih sv. maš. Vsi ti počivajo v sredi cerkve.

Pred glavnim altarjem počiva pa ustanovnik cerkve sv. Roka, Janez Rajavec, hajdinski župnik, ki je dne 26. jan. 1669 umrl. Tudi on je imel skromen spomenik katerega so l. 1786 istotako prodali. Kupil ga je ptujski beneficijar Simon Povoden ter ga dal vzditi v južno steno mestne cerkve, kjer ga še dandanes lahko vsakdo vidi. Napis se glasi: »Hic jacet R. D. M. Joan Raiavez, V. in Handin. Qui tempore valde grassantis pestis tam hic, quam Pettovii 1645 voverat capellam s. Rochi et s. Sebastiani quo facto voto notabiliter per Deigratiam et beatissimae S. V. M. spem in ceperat lues minui. Hic saepe cecinit requiem Ae. D. eis D. Qu. Dicas et tu: abiit 1669 mense —«.

One mrliče utegnejo Ptujčani najti pod cerkvico sv. Roka. Atile pa nikdar. Iz listine kralja Arnulfa z dne 20. nov. 890 je namreč razvidno, da so grič, na katerem sedaj cerkva sv. Roka stoji, navozili in za mejnik med solnograško in oglejsko škofijo odločili še le v 9. veku, dočim je Atila že l. 453 ali 455 umrl.

Ptujčani! Če že hočete stikati za skritimi zakladi, imate za to na razpolago obširne razvaline starega Petovija in grobove

paganskih Rimljanov, — a grobove bogoljubnih kristijanov pustite pri miru; — to zahteva pijeteta do naših rajnih.

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. oktobra.

Hrvatski deželni zbor

se snide, kot smo že omenili, v prihodnjih dneh. Pečal se bo v prvi vrsti z deželnim proračunom, ki ga je vlada že dovršila in ga še tekom teh dni predloži vladarju v predskanjo. V merodajnih krogih se izraža želja, naj bi se rešil proračun še v tej jeseni, da vladi ne bo potreba posegati po budgetnem provizoriju. Poleg proračuna predloži vlada deželnemu zboru še naslednje zakonske osnove: novelo h komasacijskemu zakonu, zakon o ribarstvu, o prisilni vzgoji nedoletnih v poboljševalnici v Glini ter končno načrt glede organizacije učiteljskega in ženskega liceja v Zagrebu. Glede orožniškega zakona še niso dognana pogajanja mej vlado in domobranskim ministerstvom, torej ta zadeva v prihodnji sesiji ne pride na vrsto. Mogoče se bo mora deželni zbor že tudi pečati z vprašanjem glede najetja večjega posojila za investicije, ki bodo pa koristile edino le Mažarom in pa Reki. — Klub zedinjene hrvatske opozicije se je sočel včeraj popoldne k daljši seji, pri kateri se je razpravljalo o več važnih in nujnih zadevah.

Ogerske državnozbornske volitve

se vrše res, kakor je bilo sklepati iz priprav, v znamenju krvi. Kolikor je mogoče posneti dosedanjim zelo malobesednim uradnim poročilom, je padlo do včerajšnjega dne že deset človeških bitij na volivnem bojišču, mej temi celo neko dekle, ki menda vendar ni bilo nevarno vladnemu kandidatu. Nečuvn terorizem od strani posamezne komisije vodečih državnih in občinskih funkcionarjev je pač najboljši dokaz, kako malo vsepeha je imel zakon o »čistih« volitvah. Na opozicijske volivce se strelja kot poprej, sme se jih zapirati, poditi z volišča ali pa po cel dan in celo noč pustiti na prostem, ker poprej ne morejo priti na vrsto. V Jaszberenyju n. pr. se je pričela volitev dne 2. t. m. ob 7. uri zjutraj, a zvečer včerajšnjega dne še ni bila končana. Gre se seveda v tem okraju zato, da pade opozicijski grof Apponyi, katerega se je Banffy vedno najbolj bal. Do včeraj opoludne je bilo znanih 273 volivnih izidov. Potem takem iz nad 70 okrajev še ni bil znan izid volitve, akoravno se je vršila ista že 30 ur. To pač kaže, da je na teh voliščih vladal »vzglede« mir. Kri je tekla dosedaj v Pinczehelyju, kjer so 4 osebe (1 dekle) ubite, več ranjenih, dalje v Totisu ubita 1 oseba, več ranjenih, potem v Zichyfalvi in mnogih drugih krajih, odkoder pa ni nikakih podrobnih poročil. — Toda vse to nečuvno nasilje je zaman; vladna liberalna stranka je že doslej definitivno izgubila 15 mandatov, pridobila pa le šest. Število sicer ni veliko, a toliko večji je pomen tega poraza, posebno ker je dokaj upanja, da se to število te dni še znatno zveča. Napredovali so dosedaj najbolj Slovaki. Izvoljeni so bili že prvi dan trije njih kandidati, potem pa katoliška ljud. stranka, ki menda le ni izgubila svojega voditelja Rakovskega, kot se je prvotno sporočilo, ker »N. Fr. Pr.« objavlja brzojavko, v kateri se glasi, da je po skrajno vročem boju propadel nasprotni mu kandidat. Tudi opat Molnar je zopet mej poslanci. Pa tudi ostale opozicijske stranke so se kaj dobro držale. — Sinoči do polnoči se je slika na volivnem bojišču znatno premenila. Zmagala sta oba vodje katoliške ljudske stranke opat Molnar in Rakovszky, poslednji celo v dveh okrajih. Poleg teh dveh so izvoljeni mej drugimi še sledeči kandidati katoliške stranke: Zmeskal, Abassy, Kovacs, Veselovsky, Ernst, Gagern, Zborny in grof Zichy. — Posebno vroč boj je bil v Jaszberenyju. Volitev je trajala do pol 12. ure po noči. Ob pol 11. uri je imel Apponyjev protikandidat Banffyjanec Almasy 18 glasov večine. Do 400 Apponyjevih somišljenikov pa tedaj še ni volilo, ker jih komisar Török ni pustil na volišče. Rekel je, da si raje odgrizne jezik, nego bi proglasil Apponyja kot izvoljenega. A ves nečuvn terorizem je bil zaman, kajti na pritožbo se je pred-

sednik volivne komisije moral udati in izvoljen je bil prvi s 43 glasovi večine. Pripomniti pa treba, da je Appony Szellov kandidat in je torej vlada morala ustredi zahtevi njegovih volivcev. — Do 7. ure sinoči so bili vspehi sledeči: 225 liberalcev, 61 Košutovcev, 18 somišljenikov ljudske stranke, 9 Ugronovcev, 10 divjakov, 3 Slovaki, 2 Nemci, 1 demokrat. Potrebni so 17 ožjih volitev.

Nemški zvezni svet

se je včeraj sešel prvič po počitnicah. Razprava o carinskem tarifu se prične v odsekih dne 8. oktobra. Vprašanje glede uvedbe dnevnin v nemškem drž. zboru bo bržkone neugodno rešeno. Mej zastopniki zveznih vlad se ni doseglo sporazumljenja. Tudi pruski ministri sami še niso edini v tem vprašanju in je torej zmagata zagovornikov dnevnin v državnem zboru precej negotova.

Stavka francoskih rudarjev

se prične na vsi črti dne 1. nov., ako delodajavci do tedaj ne izpolnijo zahtev, ki so jim bile naznanjene v mesecu maju. Tako se je sklenilo na kongresu francoske delavske stranke, ki je minuli teden zboroval v Lyonu. Zahteva pa se v prvi vrsti osemurno delo, določitev minimalne plače in zagotovitev 2 franka pokojnine vsakemu rudarju, ki je delal skozi 25 let. Izpočetka so bili za splošno stavko vneti le delavski zastopniki srednje in južne Francije, oni iz severnega dela, posebno pa voditelja Basiy in Lamendin sta pa temu načrtu oporekala, češ osemurni delavnik bo vlada itak izvedla v parlamentu, zastoj pa je od tega pričakovati zakona o minimalni plači in pokojnini, ker je že na koncu svoje legislativne dobe. Sedaj se je pa tudi na severu premenil položaj in pri glasovanju dne 13. t. m. bo vkljub nastopu imenovanih dveh pomirjajočih govornikov obvejal predlog radikalnih voditeljev.

Demistja lord Kitchenerja

se oficijelno trdovratno dementuje, dejstvo pa je, da se njegovo barbarsko postopanje najstrožje obsoja celo v vladnih krogih. Opozicijsko časopisje ga pa napada z vso ostroščjo in po vsej pravici kritikuje njegove odredbe. »Daily News« pišejo mej drugim: Če je lord Kitchener res rekel vladi, da se more zagotoviti podjarmljenje Južne Afrike le z novo številno armado ter proglašenjem vojnega stanja čez celo Južno Afriko, potem smo dejansko padli v jamo, ki smo si jo sami kopali. To se namreč pravi, da se ali umaknemo in pametnim potom iščemo miru, ali pa moramo pričeti boj proti lastnim sorojakom na domačih tleh in po naselbinah, kar bi bilo Angliji v gotovo pogubo. — Krasne razmere!

Dopisi.

Iz ljubljanske okolice, 3. t. m. (Tolovajski napad.) Nazori liberalnega čudaka po »Slov. Narodu« »o razmerah v deželni blaznici na Studencu« gredo v cvetje. Eden najbolj poslušnih liberalnih mladeničev je napadel v zvezi z nekim, bojda ravno ta dan izpuščenim blazniškim strežajem, pri belem dnevu v nedeljo dne 29. sept. zjutraj krog 1/2, 12. ure tik dož. blaznice priletnega posestnika in krojača P. S. le nekaj korakov daleč od njegovega doma. Skrta za ostrejšem planeta na memogredočega. Podrla sta ga na tla in tako dolgo obdelavala, da je skoraj sredi vasi Slapa ljudstvo pridrla skupaj ter tolovajstvu storilo konec.

Da se podivjanost mladine nekaj časa sem toliko širi baš v tem okraju, ni prav nič čudno, ko se je že nedavno neki teh naukov napojeni 18 ali 19letni revež, posvarjen radi svoje surovosti, odrezal: »Kaj meni mar« ... Vsaj mi je vse eno, če o ... m prej ali kasneje!« Tako je, kjer so zamorjena vsa boljša čutila. Liberalci! Le tako napredno naprej!

Sestre redovnice so pomilovanja vredne, ker vedo same, kako težko je dobivati postrežniško osobje, in za enake slučaje ne marajo biti odgovorne, vodstvo dež. blaznice pa resno opozorimo, da s krepko roko poseže vmes, da se nazori znanega dopisnika po »Slov. Narodu« ne bodo razširjali niti zunaj niti znotraj ozidja.

Tržič, 3. oktobra. V četrtek okrog pol ene ure popoldne je začel goreti stranski altar

sv. Jurja v župnijski cerkvi v Tržiču. Na altarju sta goreli dve sveči. Najbrže je padel utrinek na pregrinjalo, ki je začelo goreti. K sreči so ljudje ogenj zapazili pravočasno in pogasili. Leseni altar, zlasti lepa slika sv. Jurja je zelo poškodovana.

Tukajšno štirirazredno deško in dekliško šolo obiskuje letos 449 učencev in učenk. Na deški šoli je v prvem razredu (učitelj g. K. Wider) 51, v drugem (učitelj g. K. Miklitsch) 61, v tretjem (učitelj g. Fr. Borštnik) 60 in v četrtem (g. šolski vodja J. Kragl) 54 učencev. Na dekliški štirirazrednici je v prvem razredu 57, v drugem 56, v tretjem 56 in v četrtem 54 učenk. Podučujejo gospice učiteljice Ana Tomec, Emilija Wruss, Ivana Furlan in Marija Borovsky.

V četrtek 3. t. m. je zapustil Tržič č. g. kapelan Josip Potokar. Deloval je v Tržiču dve leti in tri mesece. S svojim prikljupljivim vedenjem in vsestransko modrim nastopom si je pridobil v najkrajšem času zaupanje in ljubezen vseh Tržičanov. Za trikratno zmago pri volitvah v Tržiču se mora krščansko-narodna stranka predvsem njemu zahvaliti. Zlasti lepo je napredovalo pod spretnim predsednikom g. Potokarjem »katoliško izobraževalno društvo sv. Jožefa v Tržiču«. Svojemu predsedniku na čast so za slovo priredili v nedeljo društveniki pevski večer, v sredo zvečer pa podoknico. Številna množica navzočih je pokazala, kako težko se ločijo od g. kapelana Potokarja. Zato mu vsi želimo obilnega blagoslova božjega na novem mestu v Kranju.

Z Matajurja na Beneškem, dne 30. septembra 1901. Tri izvanredne slovesnosti smo obhajali v teku dveh mesecev na našem prijetnem Matajurju v čast našemu Odrašniku.

Prva slovesnost je bila 29. julija, ko je visokočastiti gospod Peter dell'Oste, župnik in častni kanonik iz Vidma, v navzočnosti 12 duhovnikov in 200 vernikov blagoslovil temeljni kamen k spomeniku. Delo je hitro napredovalo in 10. sept. je bil spomenik že toliko dodelan, da ga je prišel blagoslovit prevzvišeni nadškof iz Vidma (Udine). Vdeležba je bila ta dan velikanska.

Tretja ter zadnja, rekel bi zahvalna slovesnost, pa se je vršila 30. septembra, ko je bil spomenik popolnoma dodelan. Spomenik dela čast pobožnemu slovenskemu ljudstvu na Beneškem, in gospodu podjetniku J. Špeh on ju.

Tudi ta dan se je zbralo 6 duhovnikov in blizo 200 pobožnih častilcev na tej gori. Opravile so se 3 tihe sv. maše; zadnja peta sv. maša, ki jo je opravil č. g. Miha Zabreščak iz Mersina, bila je ob 9. uri. Po sv. maši odpeli smo litanije M. B. in tako zaključili za letos zadnjo slovesnost.

Ko smo potem v priprostem ali vendar prijetnem hotelu g. J. Špehonja se nekoliko pokrepčali z okusnim »Chiantijem«, šli smo uživati na prosto prijetni razgled, ki je bil posebno proti severu veličasten. Mogočni Triglav je bil prav čist, da malo kdaj tako.

Ko je poldne odzvonilo po sosednjih duhovnijah, razšli smo se na vse strani s trdnim upanjem, da se hočemo drugo leto pokloniti svojemu Izveličarju ne le pri spomeniku, ampak v kapeli, katero nameravajo sezidati z Božjo pomočjo in svojo požrtvovalnostjo vrli, vstrajni, prijazni in za čast Božjo vneti Slovenci na Beneškem. Bog daj srečo in blagoslov! (Opomba uredništva: Srčen pozdrav Vam vsem, ljubim bratom na Beneškem! Prosimo Vas, da se še večkrat oglasite!)

Otvoritev novega cesar Franc Jožefovega mostu

se je vršila danes ob 11. uri dopoldne. Most je bil v zastavah in zelenju, pa tudi z bližnjih hiš so vihrale zastave. Ob bregovih Ljubljance se je trlo radovednega ljudstva, na slavnostni prostor pa je smelo le povabljen občinstvo, mej katerim smo opazili eksc. g. dež. predsednika barona Heina s tajnikom g. Haasom, mnogo vojskih dostojanstvenikov, na čelu jim eksc. g. fml. pl. Chavanne, dež. glavarja g. pl. Detelo, predsednika dež. sodišča gosp. Levčnika, župana g. Hribarja z obč. svetom in uradničtvom ter stavb. uradom, dež. šol. nadzornika g. Hubada, okr. šol. nadzornika gosp. Fr. Levca z ravnatelji

srednjih in ljudskih šol in mnogo o. kr. uradništva.

Ko se je pripeljal dež. predsednik, zaigrala je meščanska godba, nakar so se povabljeni podali na most, katerega je blagoslovil č. g. župnik šentpeterski Martin Malenšek ob asistenci č. gg. kapelanov Plečnika in Pavliča. Po blagoslovljenju je stopil pred župana Hribarja mestni stavbni svetnik g. Duffe ter omenjal, da so razne razmere neugodno uplivalo, da most ni bil dograjen v času, v katerem se je to pričakovalo. »Z združenimi močmi«, katero geslo se sveti na mostu, in s previdnimi odredbami se je vendar posrežilo delo dovršiti. Govornik naznanja županu, da je most dovršen razen nekaterih okrasov, na pr. 8 kandelabrov, ki se še postavijo, in da ni nobene ovire, da bi se ne izročil javnemu prometu.

G. župan Hribar omenja na to, da je most obtežilno izkušnjo s 111.560 kg dobro prestal, kajti se pod to težo ni prav nič podal, ter nadaljuje nekako tako-le: Od potresne dobe se je v Ljubljani mnogo izpremenilo. Ulice so se razširile, nove ulice so nastale, mnogo novih stavb se je od tedaj zgradilo, nastale so visoke hiše z ličnimi fasadami, a trdil bi, da se kaj tako velicega, kakor je ta most, doslej še ni naredilo. Ta most pa ni v nobeni zvezi s potresom. Ta most ne bo spominjal Ljubljancem groznih dnevo potresa l. 1895. ampak molče bode klical o nerazrušni udanosti in zvestobi, katero je gojilo mesto ljubljansko do jasne habsburške rodovine v vseh okoliščinah, in ki je delilo z vladarsko hišo vesele in žalostne dneve. Ta most bode spominjal Ljubljancem dobe vladanja cesarja, katerega modri previdnosti se ima naše mesto mnogo zahvaliti.

Dne 27. junija 1888 je sklenil občinski svet, da zgradi namestu lesenega mesarskega mostu v proslavo 40letnega vladanja cesarja Franca Jožefa nov most, kateri naj bi po najvišjem dovoljenju nosil ime »most cesarja Franca Jožefa«. Raznim neugodnim okoliščinam je pripisovati, da se je ta sklep pričel izvrševati še le nekaj let pozneje. 21. marca 1900 je sklenil občinski svet, da se ima novi most nemudoma zgraditi. Došlo je obč. svetu 6 projektov: trije za železen in trije za betonski most. Med prvimi je bil najboljši projekt praške mostarne, med drugimi pa oni trdke Pittel & Brausewetter. Komisija, v kateri so bili nadinženirji Gürke, Englisch, Pavlin, Klinar in svetnik Duffe, se je odločila za betonsko konstrukcijo. Temu mnenju se je pridružil tudi g. rektor Hrasky.

Dne 23. junija l. 1900 se je obč. svet odločil za projekt trdke Pittel & Brausewetter, kateri arhitektonični načrt je izdelal inženir Jurij Zaničević iz Trsta.

Tedaj je obč. svet oddal dela trdki Pittel & Brausewetter za 150.304 kron proti petletni garanciji, za asfaltiranje je določil 9760 K 50 v., za odškodovanje hišnim posestnikom 18.408 kron, sedaj pa velja zgradba okoli — 270.000 kron. Ali so bili morda stroški za kandelabre in zmaje tako visoki? (Opomba uredništva.) Župan je v nadaljnjem svojem govoru pohvalil inženirja g. Brausewetterja, dalje inženirja prof. Melana, ki je izdelal načrt za potrebno železno konstrukcijo in večkrat prišel na povabilo v Ljubljano, da je pomagal s svojim svetom.

Prva dela je vodil inženir g. Zaborkrzycki, potem inženir Koch. Lepa, moderna stavba je to, dejal je g. župan, in priča, da ima obč. svet smisel za lepoto in da je v resnici napreden. Lepo znamenito delo je to in obč. svet je srečno dosegel s tem svoj namen. Monumentalna stavba naj slavi monumentalna dela vladarja Frana Jožefa I., kateremu bodi »Slava!«

Temu govoru, katerega je govoril župan deloma slovenski in deloma nemški, odzvalo se je povabljeni občinstvo s trikratnim »Slava!« klicem blagemu vladarju, meščanska godba pa je zaigrala cesarsko himno.

Dež. predsednik baron Hein je na to izpregovoril: Današnja slavnost je res patrijotična v pravem smislu te besede. Pred 13 leti se je sklenilo ta most zgraditi v slavo slavnega vladanja cesarjevega, katero je posvečeno blagru vseh narodov Avstrije. Onim

obč. odbornikom, ki so takrat občinsko upravo v rokah imeli, gre zahvala, da so oni prvi to stvar sprožili, a tudi sedanjim obč. svetnikom, posebno županu pa, da se je ta sklep izvršil. Ta zgradba bode kinč Ljubljane in dokaz neomejene udanosti in patrijotičnega mišljenja njenega prebivalstva. Most nosi ime cesarjevo. Še po stoletjih bo pričal, kako srečni so bili narodi pod vladjo cesarja Franca Jožefa in kako so spoštovali tega vladarja. Kakor most trdno veže oba brega, tako naj nas veže tudi ljubezen in zvestoba do cesarja in ljudstva, in kakor bo most ljuboval elementom, tako tudi ljubezen in zvestoba do cesarja kljubuj krepko vsem nasprotnim naporom! Hrast se omaja in hrib, zvestoba ljubljanskega mesta ne gane! S tem izjavljam, da je most otvorjen, in ga izročam javnemu prometu!«

Ob zvokih godbe so se gosti peljali preko novega mostu, nakar je napolnilo most množično občinstvo.

V sredi mostu je na eni strani hodnika napis: »V spomin slavnega 40letnega vladanja cesarja Franca Jožefa I. vsled soglasnega sklepa občinskega sveta z dne 27. junija 1888.«

Na drugi strani pa je istotako velik napis: Zgradila mestna občina, leta 1900 in 1901, ko je Viktor baron Hein bil dež. predsednik na Kranjskem, Ivan Hribar pa župan v Ljubljani.«

Omenjamo, da obč. svetnika dr. Tavčarja ni bilo k slavnosti.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 4. oktobra.

Cesarjev imendan je slovenski narod praznoval v mnogih krajih dežele prav slovesno, da tako pokaže ljubezen in udanost do svojega ljubljene vladarja. V Ljubljani je bila povodom godu presv. cesarja danes v stolnici ob 10. uri pontifikalna sv. maša, ki jo je daroval presv. gospod knezoškof dr. Anton Bonav. Jeglič. Sv. opravila so se udeležili: deželni predsednik eksc. baron Hein z uradništvom deželne vlade, dež. glavar O. pl. Detela župan, Hribar načelniki uradov, vojaštva in voditelji raznih šol. Solska mladina se je vdeležila sv. maše v raznih cerkvah. — Ob 9. bila je sv. maša za vojaške ljubljanske garnizije v cerkvi sv. Petra. Slovesnosti primeren govor imel je spretni govornik g. vojaški kurat Ivanetič. Navzoči so bili vojaki, kolikor jih je sedaj v Ljubljani, poveljniki: ekscelenca fml. pl. Chavanne, gm. pl. Baldass, polkovnik Zimburg, podpolkovnik Schmid in vsi drugi častniki ter vojaški uradniki, ki niso bili službeno zadržani. Ob koncu slovesnosti bila je molitev za cesarja in se je dal blagoslov z Najsvetejšim.

Odlikovanje. Čast. g. Zoratti, ki služi pri sv. Ignaciju v Gorici že 45 let, je odlikovan z zlatim zaslužnim križcem.

Iz celovške škofije: Č. g. Janez Harter, župnik v Arijah, postane župnik na Zgornji Beli. — Razpisana je do 2. novembra župnija Zgornji Mühlbach; sedaj jo oskrbuje duhovščina v Št. Vidu. — Č. g. V. Čeh, župnik v Št. Štetanu ob Velikovu, je postal župnik na Radišah. — V ponedeljek, dne 14. oktobra bode slovesno umeščen novi stolni kanonik in kancelar, vč. g. Jan. Vidovic.

Osemdeseti rojstni dan je doživel včeraj v dolgoletnem duhovno-pastirskem službovanju mnogozaslužni kn.-škofijski duhovni svetnik in župnik v Predosljih preč. gospod Jožef Kerčon. Občudovati je pri njem prav mladeniška živost duha, s katero on še vsa težavna duhovno-pastirska opravila v spodbudo in veselje svojih župljanov opravlja. Ob priliki tega pomenljivega dne so ga sinodi cerkveni pevci obdani z nosilci lampijonov iznenadili z lepo podoknico, drugi župljani pa, ki vedo ceniti njegovo 38letno delovanje med njimi, so med tem zažgali dva kresova v bližini župnišča. Daj mu mili Bog pri takej krepkosti ućakati še demantne sv. maše!

Slovenska šolska Matica. V kratkem se bodo začele tiskati knjige, ki jih izda Slovenska šolska Matica za tekoče leto. Da bode odboru mogoče določiti število iztisov, opozarjajo se učitelji in drugi razumniki še enkrat, da pristopijo k društvu tudi oni, ki dozdaj še niso tega

storili. Čas za pošiljanje letnine je do konca oktobra t. l. Nadejamo se, da ga ne bode učitelja (učiteljice), ki bi ne bil član tega prekoristnega društva. Pa tudi od drugih razumnikov pričakujemo, da se oglase kot ustanovniki ali vsaj kot letniki.

Odbor.

Osuševanje barja. Danes ob 9. uri jutraj se je sešla v pisarni deželnega referenta, g. Povšeta komisija za osuševanje barja. V komisiji so gg. vladni svetnik v trgovinskem ministerstvu Markus, voditelj urada za gradnjo hudournikov iz Beljaka Wenediktter, vladni stavbinski svetnik Bultz, dež. inženir Sbrizaj. Gospodje preiščejo načrte ter bodo obhodili tudi barje. Da se je ta komisija sešla, je dokaz, da se bliža v zadevi osuševanja barja zadnji akt, ki bo omogočal, da bo pereča zadeva sklenjena kot zakon. Da se zadeva ugodno reši, smemo pač pripisovati v prvi vrsti vplivu in trudu naših katoliško-narodnih poslancev.

Na »Križno goro« pri Ložu bode prihodnji ponedeljek, 7. oktobra, romala Marijina družba iz Planine, če bo vreme ugodno. Ob 9. sv. maša in govor g. župnika Podboja.

Važen shod. Kat. polit. izobraževalno društvo v Šmarji pri Jelšah zboruje dne 13. oktobra t. l. ob 3. uri popoldne v Gradovi gostilni v Šmarji. — Dnevni red: 1. Poročilo naših poslancev o političnem stanju. 2. Govor o razmerah naših kmetov. 3. Poročilo o namerah našega društva. 4. Slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi odbor.

V mariborsko bogoslovje so sprejeti naslednji gospodje: Ivan Alt iz Velke Nedelje, Anton Berk iz Rogaške Slatine, Josip Friedauer iz Št. Vida pri Ptuj, Adolf Gril iz Št. Ilja pri Gradiču, Iv. Hauptman iz Št. Martina pri Vurberku, Fr. Hole iz Sv. Magdalene v Mariboru, Anton Jehart iz Maribora, Ant. Jug iz Podčetrčka, Jos. Korošak iz Št. Jurija ob Ščavnici, Ignacij Kraner iz Št. Jurija v Slov. gor., Alojzij Leben iz Sv. Lenarta pri Veliki Nedelji, Franc Ozvatič iz Sv. Andraža pri Ptuj (v 3. leto), Anton Pinter iz Sv. Magdalene v Mariboru, Alojzij Sagaj iz Noršinec pri Ljutomeru, Franc Sinko iz Št. Jurija ob Ščavnici, Simon Simone iz Ljubnega pri Celju, Jurij Šumer iz Trbovelj, Jos. Tombah iz Št. Petra pri Sv. Gorah, Anton Trinkaus iz Št. Jurija v Slov. gor. F. Šegula iz Možganec.

Na mariborsko gimnazijo sta došla letos gg. prof. dr. Leopold Poljanec iz Kranja in suplent g. dr. Anton Dolar z Dunaja.

S Ponikve na juž. žel. nam poročajo: Z veseljem sprejememo izjavo g. Fr. Jošta, da on ni bil na zborovanju liber. društva Gotovo pa je bil na zborovanju njemu po zunanosti podoben gospod, ker se je od več strani mislilo, da je g. Jošt. Še enkrat: Nas veseli, da ni bil g. Jošt.

Imenovana je za učiteljico v Loškem Potoku gđ. Julijana Kos.

Trtna uš. Kot po trtni uši okužene so razglašene občine Lembah, Vrhov dol, Razvanj, Pivola in Slivnica na Spodnjem Štajerskem.

Iz Celovca. dne 3. okt. Tukajšnji nemškonnacionalni list javlja z zadovoljstvom, da je k moški celovski podružnici »Südmarke« pristopil 1000. uđ! Naj bi to Slovence vzbujalo h krepkemu odporu!

Angel varuh malih. »Miru« se poroča iz Tinj: Tameševo gostilno ob celovski cesti zdaj nekoliko popravlja. Da bi popravili žlebič ob strehi, napravili so zidarji visok »rušt« do strehe. Dne 17. t. m. prigodilo se je pa, da sta se domača, okrog pet let stara otroka igrala z neko kroglo in sicer ravno pod zidarskim odrom. Naenkrat otrokoma krogla izleti izpod »rušta« na prosto in oba otročeta se zaženeta za njo. Kmalu potem se zidarski oder, katerega so tesarji pri vlačenju lesovja na streho preveliko zrahljali, podere, in vsi štirje na odru se nahajajoči zidarji padejo iz strešne višave ob enem z odrom na tla ravno tja, kjer sta se malo poprej otroka igrala. Da bi se otroka ne bila malo poprej odstranila, ne ušla bi gotovi smrti. Ali ni to jasen dokaz, da je otroški angel varuh jima kroglo odvalil na prosto in ju obvaroval strašne smrti? Od zidarjev, ki so tako globoko padli, ostali so trije nepoškodovani, le četrti, Janez Korak, si je, ker se je hotel pred padcem pri oknu

vjeti in si roko nabodel na železni okenski kegel, iztrgal na levi roki velik kos mesa, tako da nekaj časa ne bo mogel delati.

Samomori na Koroškem. Dne 2. okt. se je v Celovcu ustrelil nadzornik za pobiranje mestnih doklad Greiner. To je v kratkem času že drugi slučaj, da se je ustrelil uslužbenec celovškega magistrata. — V Vrbi se je dne 1. okt. sama usmrtila 39 letna meščanska učiteljica Karolina Haberland z Dunaja. Skočila je iz visokega okna nekega hotela. Kmalu po strašnem padcu je umrla. — Nedavno tega se je v Vrbi usmrtil tudi 17 letni trgovski uslužbenec J. Huber, došel iz Solnograda. Ker se mu je moral odreči cerkveni pogreb, začeli so liberalci po svojih umazanih listih upravitelj divjo gonjo zoper dvorskega župnika gosp. Frica. »Pokopal« in »blagoslovil« pa je samomoričovo truplo vrbski — župan Ulbing!!

V znamenju — kravjaka! Iz Št. Jakoba v Rožu poročajo: Res olivkana (???) družba so naši nemčurji! — Drugod kažejo nemčurji svojo olivko s kamenjem in s kolmi, pri nas so jo pri zadnjem zborovanju podružnice sv. Cirila in Metoda pokazali s — kravjakom, s katerim so pomazali napis in steno na posojilnični hiši! Kako že imenujemo ono žival, ki s svojim rilcem najraje rije v blatu in gnoju? Sicer pa le tako naprej, ker to je najboljša agitacija za nas Slovence! Tembolj ko bodete svinjarili, tembolj se bo deje od vas s studom obračali vsi oni, katere je še sram take s... družbe! Heil!

Koroške novice. Prestavljena je učiteljica M. Lechleitner iz Malte v Borovje. V stalni pokoj je stopil nadučitelj g. Jan. Šumi v Blačah. — V pokoj je stopil okrajni tajnik g. Oton Turnovsky v Beljaku. — V Medgorjah je dne 27. sept. umrl vrli narodnjak g. Matija Drobivnik p. d. Mucl. Svetila mu večna luč! — Pri političnih uradih je razpisano mesto okrajnega tajnika do 22. oktob. — V šmohorskem okraju je razpisano mesto cestarja do 1. nov. — Meseca oktobra se bo oddajal užitinski davek na meso, vino in mošt v zakup. — Cesar je podaril vojaškemu društvu v Št. Pavlu 200 K za napravo društvene zastave. — Pod Mostičem so našli v Krki utopljenega J. Gučmeierja, ki je bil na binokostni torek šel v Krko. — Blizu Št. Vida se je sam ustrelil delavec Grünwalder. Vzel je dinamično patrono v usta ter jo zažgal. V cerkvi ga niso videli nikoli. — Dva otroka sta zgorela v Sirnici neki delavki, ko jih je zavoljo dela na polju pustila sama doma. — Za sprejem v celovško kmetijsko šolo je prosilo letos 56 fantov; sprejeti so jih mogli le 25. — Železnico iz Sinčevas v Železno Kaplo so začeli zidati in sicer med Dobrovasjo in Miklavcem. — Šola v Kotljah je razširjena v dvorazrednico.

Jezuiti v Biljah. Čd. oo. jezuiti iz Gorice vzeli so v najem za malo časa ne dodelano palačo grofice Marinelli-Radevič v Biljah.

Ljubljanske novice. Umrla je v Ljubljani davkarjeva vdova gospa Ana Müller v 84-letu svoje dobe. — Električne železnice sta se ustrašila konja g. Boštjančiča. Konja sta se splašila, vender se je posrežilo konje skoro ustaviti. — Lahko poškodoval je voz Marije Strah iz Sostrega kondukterja Andreja Pogačnika.

Po vzgledu ljubljanskih liberalcev! V Devinu na Primorskem bodo v kratkem občinske volitve. Nekaj Slovencev se brati z Lahi, da bi tudi ti prišli v občinski zastop.

100letna aloa. Poroča se nam, da je 100letna aloa, ki se sedaj nahaja v najlepšem cvetju, imela zadnjo nedeljo 29. sept. prav mnogo občudovalcev. Opozarja se vsak prijatelj narave, ki je še ni videl, da si jo sedaj ogleda, ker se bo ista menda v kratkem odstranila.

Pri sv. Hijeronimu v Rimu. Iz Rima se poroča 1. okt.: Včeraj 30. sept. je zadrski škof Dvornik, ki je bil posvečen predvčeranjem 29. sept., v cerkvi sv. Hijeronima služil slovesno sveto mašo, ker smo praznovali tu god cerkvenega patrona sv. Hijeronima. Tu se sveta maša poje v latin-skem jeziku, le evangelij in list se pojeta v latinskem in v staroslovenskem jeziku. Ta

starodavni privilegij pač dokazuje, da je ta zavod od nekaj last Slovanov. V koru je asistiral direktor Pazman, v cerkvi je bilo pa mnogo italijanskih Dalmatincev. Glede razsodbe se ni zgodilo doslej nič novega. Čez nekaj dni izide zgodovinski popis o ustanovitvi tega zavoda.

Prijeti ponarejalci denarja. Policija v Zagrebu je prišla na sled mnogoštevilni družbi, ki je izdelovala in izdajala ponarejeni denar po 20 kron. Nekega zagrebškega gostilničarja in nekega mlinarja Čurhaljeka s Kranjskega so že zaprli. Zagrebški listi pravijo, da se bode preiskava raztegnila tudi na Krško.

Dnevnik v Dalmaciji. Čeravno izhaja v Dalmaciji mnogo hrvatskih časopisov, vendar nimajo Dalmatinci še svojega hrvatskega dnevnika in se povsod dobiva židovsko-laški »Piccolo«. Spljetski tednik »Željeznica« priporoča, naj bi se v Spljetu ustanovil hrvatski dnevnik, ki bi bil nad strankami in ki naj bi izpodrinil židovski »Piccolo«. »Željeznica« nagovarja, naj bi se »Narodni List« preselil v Spljet in prelevil v dnevnik.

Cesarica Viktorija, soproga nemškega cesarja, je obolela.

Bolezen grofa Waldersee je po poročilih iz Berlina postala precej opasna. Doslej so prikrivali, da bi bila bolezen nevarna.

Morilec Ozologooz — žid. »Berliner Vorwärts« javlja, da je morilec Mac Kinleya sin židovsko-poljskih starišev, ter je torej ta prvi žid, ki je izvršil anarhistički napad.

Malo šol, a dovolj žganjarij. Pri zadnji seji mestnega sveta v Lvovu je prof. Majerski med drugim poudarjal, da vsako leto raste število otrok, ki ne obiskujejo nobene šole, četudi so dolžni hoditi v šolo. V zadnjem šolskem letu je bilo takih otrok v Galiciji 8000. Šole ne obiskujejo zbog nemarnosti starišev, šolskih nadzornikov, ali pa zavoljo malega števila šol in učiteljev. Ali za to cveto žganjarije. V Jaremču pripada na 100 huculskih družin 15 žganjarij, od katerih imajo 13 židje v rokah. Žganjarije so bile prej odprte cele noči, zdaj na se morajo zapreti ob 10. uri zvečer. Število šol se ne povečava ali tudi število žganjarij ni manjše!

Uljuden dolžnik. Krakovski listi poročajo: Trgovec Becher v Kolomeji je šel k veletržcu Salomonu Marmoršu, da od njega iztirja dolžni mu znesek. Marmorš je zaigral Beckerja in ga vrgel skozi okno prvega nadstropja na cesto. Becher je težko poškodovan.

Kuga. Kljub vsem strogim varnostnim odredbam se v Neapolju in okolici tu pa tam vedno pojavljajo novi posamični slučajji kuge. Tudi na Lloydovem parniku »Cesarica Marija Terezija« ki je sedaj v karanteni v Aleksandriji, je baje 13 oseb, med njimi nekaj Dunajčanov, obolelo na kugo.

Kuga v Indiji. Iz mesta Hubli v Indiji se poroča, da je tam umrl 20. avgusta Jezuit P. Leon Perrig za kugo, ki jo je dobil, ko je prebival bolnik. Nekaj tednov pred njegovo smrtjo se je bila kuga v njegovem kraju zelo razširila. V enem mesecu je tam umrlo 20% tamošnjih kristjanov. P. Perrig ni dočkal, da preneha ta strašna bolezen. Ravno kar je bil pokopal šestdesetega svojega vernika — 58 jih je bil dejal sam v sveto olje — lotila se je kuga tudi njega. Neza-vestnega so ga prinesli s pokopališča v mesto. Prihodnje jutro je bil 39-letni redovnik že mrtev.

Junaški pritlikavec. Amerikanci so zelo veseli, ker so na Filipinih ujeli pritlikavca Puceto. Ta pritlikavec je 60 let star in je visok 91 centimetrov. Vsled svoje male postave je v boju za neodvisnost Filipin Amerikancem naredil veliko škodo. Priplazil se je v bližino ameriških straž, ne da bi ga straže opazile in postreljal je tako nad 100 ameriških vojakov. Sedaj je tega junaškega

pritlikavca ujel ameriški vojak Henry Stepler, ki ga je prinesel svojim tovarišem, držeč ga pod svojo ramo. Vlada je Steplerju dala pritlikavca v dar in sedaj roma Stepler z slavnim pritlikavcem po ameriških mestih in ga kaže ljudem za drag denar. Stepler bode v najkrajšem času bogat mož.

Dojenec s brkami. Petrograjski listi poročajo, da je kmetica Zmajeva iz vasi Tosno prinesla v mesto štiri mesece starega dojenca, ki ima že znatne — brke, za katere bi ga marsikaj mlad mož zavidal. Otroka je sprejel v rejo neki brivec, da si dela ž njim reklamo.

Navdušenje Parižanov za carja osvetluje posebno sledeči dogodek s pariškega kolodvora, ko se je raznesla vest, da car vendar le obišče glavno mesto. Neki delavec se je namreč priril skozi številno množico pred kolodvorom do vzvišenega prostora. Neki blizu stoječi gospod ga je takoj naprosil, naj mu prepusti mesto proti dobri plači. »Niti za deset frankov«, bil je odgovor, »carja se ne vidi vsak dan.« No, mož tudi sedaj ni videl carja, ker ni smel priti.

Ženska lekarna in tiskarna. Pred nekaj meseci se je otvorila v Petrogradu lekarna, v kateri so uslužbene samo ženske. Sedaj so se nekatera ženska društva združila in nameravajo ustanoviti tiskarno, v kateri bodo delovali samo ženski stavci in bo sploh vsa uprava v ženskih rokah.

Indijanske šole. Učni načrt po vseh indijanskih šolah so z letošnjim letom korenito preustrojili. Poslej se bodo učili naši rdečekolci 31 predmetov. Moški se bodo morali mnogo pečati s kmetijstvom, deklice pa s kuhanjem in pranjem.

Iz japonskih šol. Da se olajša mednarodni promet, hoče japonska vlada vpeljati pri pisavi in tisku latinske črke.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 4. okt. Cesar se je sinoči povrnil z dvornega lova na Stajerskem.

Dunaj, 4. okt. Rumunski kralj je došel sinoči iz Monakova.

Dunaj, 4. okt. (C. B.) Cesar je dopoldne obiskal rumunskega kralja.

Dunaj, 4. okt. (C. B.) Povodom cesarjevega godu so se vršile v vseh cerkvah slovesne božje službe.

Dunaj, 4. okt. Izdajatelj »Information« Graf je bil pri najvišjem dvoru obsojen na osem dni zapora. Tožil ga je časnikar Marhula radi razžaljenja časti.

Lvov, 4. okt. Župana dr. Malachovskega zasleduje drž. pravdnistvo radi dvoboja. Župan bo prosil cesarja, naj preiskavo ustavi.

Budimpešta, 4. oktobra. Koloman Tisza propal proti Košutovu Barabas

Budimpešta, 4. okt. Do danes dopoldne je bilo znanih 363 volivnih izidov. Izvoljenih je 236 liberalcev, 19 somišljenikov ljudske stranke, 66 Košutovcev, 9 Ugronovcev, 11 »divjakov« in 1 demokrat; pet poslancev (Slovaki in Nemci) je izvoljenih na narodnostni program. Potrebni je 19 ožjih volitev. Liberalna stranka je izgubila 42 in dobila 13 mand., torej izguba 29, ljudska stranka dobila 8 in izgubila 5, torej več 3, Košutova stranka več 12, Ugronova več 5. Mej izvoljenimi je tudi Evgen Zichy.

Budimpešta, 4. okt. (C. B.) Do 1. ure popoldne je bilo izvoljenih 387 poslancev. Razmerje se v primeri z zjutranjim izkazom premeni takole: 249 liberalcev, 70 Košutovcev, 21 ožjih volitev; dvoje volitev je komisija prekinila in se vrše pozneje znova.

Rim, 4. okt. Vsled dogovora mej italijansko in avstro-ogersko vlado se je

v zadevi sv. Jeronimskega zavoda ukrenilo, da obdrži zavod svoj prejšnji značaj, provizorno vodstvo se je pa poverilo grofu Rudolfu Coronini-Kronberg. Vladni komisar se je umaknil.

Turin, 4. okt. Mej bivanjem kraljeve dvojice v gradu Bucconigi je bil v parku aretovan anarhist, ki je bil preoblečen v meniha. Pri njem so našli revolver in več bodal.

Neapolj, 4. okt. Zopet se je primerilo nekaj novih slučajev kuge.

Lüttich, 4. okt. Stavka se razteza na vse premogovnike. Vdeležuje se je do 10.000 premogarjev.

London, 4. okt. »Standard« javlja iz Pretorije, da se je vršil dne 2. t. m. razgovor mej Kitchenerjem, guvernerjem Milnerjem in ministerskim predsednikom Gordon Striggom glede korakov, ki naj se store v odvratitev preteče nevarnosti v kapski koloniji.

Pretorija, 4. okt. Na povelje Kitchenerjevo so ustrelili bivšega tretjega državnega pravdnika. Kitchener ga je obdolžil veleizdaje.

London, 4. oktobra. Kitchener javlja o burskem napadu na tabor polkovnika Kokewicha, da so Buri na ugodnih pozicijah s treh strani nad dve uri silno streljali na Angleže, ki so pozneje odbili napad. Burske izgube morajo (?) biti ogromne.

Umrli so:

1. oktobra. Alojzij Šarlah, umirovljeni c. kr. sodnijski uradnik, 67 let, Kapiteljske ulice 11, paralysis intest.

2. oktobra. Ana Müller, davkarja vdova, 83 let, Rožne ulice 7, kap na možgane.

V bolnišnici:

30. septembra. Aleš Sitar, doinar, 71 let, ostarelost.

1. oktobra. Fran Pröckl, krznar, 64 let, erisypelas phlegmon.

2. oktobra. Ana Tornič, delavka, 41 let, dementia epileptica.

Zitne cene
dné 3. oktobra 1901.
(Termin.)

Na dunajski borzi:
Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 7-89	do 7-90
» pomlad 1902	8-32	8-33
Rž za jesen	7-16	7-17
» pomlad 1902	7-36	7-37
Koruzna za oktober	5-47	5-48
» maj-junij 1902	5-34	5-35
Oves za jesen	7-00	7-02
» pomlad 1902	7-41	7-42

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K 7-71	do 7-72
» april 1902	8-17	8-18
Rž za oktober	6-82	6-83
» april 1902	7-00	7-01
Oves za oktober	6-70	6-71
» april 1902	7-06	7-07
Koruzna za september	5-10	5-11
» maj 1902	5-10	5-11

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7-85	do 8-40
» južne žel.	8-10	8-40
Rž	7-15	7-35
Ječmen	7-10	8-50
» ob Tisi	6-65	7-75
Koruzna ogerska	5-60	5-70
Cinkvant	6-80	7-20
Oves srednji	7-00	7-20
Fizol	10-00	11-50

Meteorologično poročilo.
Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Veterevi	Nebo	Podoba v 12 urah
3 9 zveč.	738-7	18-0	sl. svzh.	jasno	
7. zjutr.	738-1	9-2	sl. svzh.	megla	00
12. popol.	735-9	21-8	sl. jrah.	del. oblak.	

Srednja večerajšnja temperatura 14-2 normale: 12-5°

VABILO
na
OBČNI ZBOR
„Kmetijskega društva v Cerkljah,
registr. zadruga z omejeno zavezo“,
ki se bode vršil
v petek dné 18. oktobra 1901
ob 8. uri zjutraj
v društvenih prostorih hiš. št. 12.

Dnevni red:

1. Volitev dveh udov načelstva.
2. Prememba pravil.
3. Pogovor o razdružbi zadruga.
4. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi
966 1-1 **odbor.**

Brunolein, izvrstno sredstvo za ohranitev le sovja, preprečuje gnilobo, oprbllost itd. Za trgovce pohištva, mizarje in zasebnike ima v zalogi trdka **BRATA EBERL v Ljubljani,** Francišanske ulice. 228 15 11-3
Vnanja naročila proti povzetju.

Katoliška Tiskarna
priporoča raznovrstne
vizitnice
po nizki ceni.

Najboljša uporaba mleka!
Kar največ in najfinejšega surovega masla!
Le mogoče, če se mleku odvzame smetana po

Alfa-Separator-ju.
500 prvih priznanj; 167 40-33
v Parizu 1900 „Grand Prix“.
1/4 milijona taci strojov v rabi!
Se lahko prenaša na planino.
Vsi drugi stroji za mlekarstvo.
Popolne oprave za dobivanje sirotke za roko in parno moč.
Načrti, proračuni.
Akcijska družba Alfa-Separator,
Dunaj, XVI., Ganglbauergasse 29.
Ceniki, podučne brožure brezplačno.

Tesarski pomočniki (cimpermani)
se sprejmejo proti dobremu plačilu pri 946 6-5
Josip Lehner-ju, tesarskem mojstru v Ljubljani.

Dunajska borza.

Dne 3. oktobra.	20 mark	23-44	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	105-50	Sa'move srečke, 40 gld.	234 —
Skupni državni dolg v notab.	98-50	19-00	Zajavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-25	St. Genois srečke, 40 gld.	270 —
Skupni državni dolg v srebru	98-30	91-75	Prijoritete obveznice državne železnice	428 —	Waldsteinske srečke, 20 gld.	395-50
Avstrijska zlata rentna 4%	118-75	11-31	» južne železnice 3%	339-60	Ljubljanske srečke	63-50
Avstrijska kronna rentna 4% 200 kron	95-50		» južne železnice 5%	120-10	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	259 —
Ogerska zlata rentna 4%	118-45		» dolenskih železnice 4%	— —	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	549-00
Ogerska kronna rentna 4% 200	92-60		Kreditne srečke, 100 gld.	396-50	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	800 —
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1629 —		4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	500 —	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	78 —
Kreditne delnice, 160 gld.	616-25		Avstrijskega rubežnega križa srečke, 10 gld.	46 —	Splošna avstrijska stavbinska družba	128 —
London vista	239-02 1/2		Ogerskega	23-75	Montanska družba avstr. plan.	343 —
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. 117-22 1/2			Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	15-75	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	422 —
			Rudolfove srečke, 10 gld.	55 —	Papirnih rubljev 100	253-25

Nakup in prodaja
vsa vrstna državna papirja, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje.
Kulturne izvirne naročile na borzi.

Menjarnična delniška družba
„M E R C U R“
l., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni vrti za dosego kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe. Odgovorni vrednik: Iven Rakevo. Tisk „Katoliške Tiskarne v Ljubljani.